

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu P. bytom v.,, *zastúpeného Mgr. Z., advokátkou*, so sídlom v U. proti žalovanému **Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru SR v Bratislave**, so sídlom v Bratislave, Špitálska 14, o preskúmanie zákonnosti postupu žalovaného, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 201/04-45 zo dňa 4. októbra 2007 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 201/04-45 zo dňa 4. októbra 2007 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením zastavil konanie o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu žalovaného v súvislosti s výsluchom žalobcu k ohlásenému protestnému zhromaždeniu proti N. na Námestí S. organizovanému v súvislosti so zasadáním Parlamentného zhromaždenia N. v B. konanom v dňoch od 28.5.2004 do 1.6.2004, a žiadal, aby súd rozsudkom vyslovil, že postup žalovaného voči žalobcovi, ktorým ho zastrešovali, vyhrážali sa mu a jednali s ním ponižujúco pri podaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, nepoučili ho o možnosti odmietnuť vysvetlenie pri podávaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, nespísali s ním zápisnicu o podanom vysvetlení a nepredložili mu ju na podpis pri podaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, vykonali prehliadku osobného odevu na jeho tele pri podaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, sledovali ho bez súhlasu príslušných orgánov pred a počas Parlamentného zhromaždenia N. v B., používali proti nemu informačno-technické prostriedky bez súhlasu príslušných orgánov pred a počas Parlamentného zhromaždenia N. v B., a nepreukázali svoju príslušnosť k Policajnému zboru pred vykonaním služobného zákroku dňa 31.5.2004 na P.. ulici v B., bol v rozpore so zákonom č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a tiež so zákonom č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok). O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal.

Krajský súd uznesenie odôvodnil tým, že v prejednávacom prípade absentovalo vydanie rozhodnutia správneho orgánu a nešlo o postup správneho orgánu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 247 O.s.p., a preto konanie podľa § 103 O.s.p. a § 104 ods. 1 O.s.p. v spojitosti s ustanovením § 247 a nasl. O.s.p. zastavil. Bol toho názoru, že žalobca sa mal domáhať postupu podľa piatej hlavy piatej časti O.s.p. t. j. podľa ustanovenia § 250v a nasl. O.s.p. za predpokladu včasného podania žaloby v súlade s § 250v ods. 3 O.s.p. Krajský súd sa nestotožnil sa s názorom žalobcu, že bolo nutné využiť postup podľa ustanovenie § 247 a nasl. O.s.p., keďže išlo o postup orgánov verejnej správy bez trvajúcich účinkov alebo hrozby opakovania, pretože podľa jeho názoru to vylučuje samotná dikcia

ustanovenia § 247 O.s.p., ktorá jednoznačne stanovuje kritériá pre postup súdu ako aj prípady, keď je možné aplikovať postup podľa ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nakoľko vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Vzhľadom na skutkové a právne okolnosti prípadu mal za to, že nebolo možné podať žalobu proti nezákonnému zásahu podľa § 250v O.s.p., pretože podmienku, že musí ísť o zásah alebo jeho dôsledky, ktoré trvajú, alebo hrozí jeho opakovanie, postup polície voči žalobcovi nevykazoval. Žalobca namietal, že krajský súd bližšie neodôvodnil svoj záver, prečo postup podľa § 247 a nasl. O.s.p. žalobca nemohol použiť a prečo naopak postup podľa § 250v O.s.p. použiť mal, a tiež neuviedol, akými úvahami k tomuto záveru dospel, a nevysporiadal sa s argumentami žalobcu ohľadne nemožnosti využitia ustanovenia § 250v O.s.p. v prejednávanej veci, z ktorého dôvodu považoval uznesenie krajského súdu aj za nedostatočne odôvodnené. Žalobca poukázal na to, že z výkladu k ustanoveniam § 247 a nasl. O.s.p. a judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky jednoznačne vyplýva, že všeobecné súdy preskúmajú postup správnych orgánov samostatne, teda bez toho, aby po tomto postupe nevyhnutne muselo nasledovať vydanie rozhodnutia. Vytkol krajskému súdu, že ak bol toho názoru, že legislatívna úprava preskúmania zákonnosti postupu nie je dostatočná a jasná, vzhľadom na potrebu zachovania právnej istoty žalobcu mal v žalovanej veci preskúmať zákonnosť postupu polície, pretože prípadná nedokonalosť zákonných ustanovení alebo možnosť ich rôzneho výkladu nemôže byť na ujmu žalobcu a jeho základných práv. Žalobca mal za to, že konanie krajského súdu v prejednávanej veci bolo v rozpore s princípom právnej istoty a so žalobcovým základným právom na spravodlivý súdny proces a prístup k súdu. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej odopretie súdnej ochrany vo veciach prieskumu rozhodnutí orgánov verejnej správy je dovolené v prípade, že tak ustanoví zákon; tento prístup ale nie je namieste v prípade, ak ide o rozhodnutia, ktoré sa týkajú základných práv a slobôd. Zdôraznil, že postupom žalovaného voči žalobcovi, ktorý bol v rozpore so zákonom č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a zákonom č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok), došlo aj k porušeniu práva žalobcu na ochranu ľudskej dôstojnosti a súkromia a krajský súd napadnutím uznesením porušil právo žalobcu na spravodlivý súdny proces, nakoľko odmietol preskúmanie opatrenia, ktoré sa týkalo základných práv a slobôd.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že krajský súd správne posúdil vec, keď dospel k záveru, že žalobca mal postupovať podľa § 250v a nasl. O.s.p., a nie podľa § 247 O.s.p., a preto sa stotožnil s napadnutým uznesením. Zdôraznil, že v prejednávanej veci nešlo o rozhodnutie žalovaného ako správneho orgánu, ale o zákrok príslušníkov Policajného zboru v zmysle zákona č. 171/1993 Z. z.. Ohľadne vyjadrenia k zákroku príslušníkov sa žalovaný pridržiaval stanoviska v písomnom vyjadrení žalovaného k žalobe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z obsahu predloženého spisu vyplynulo, že žalobca sa žalobou podanou na krajský súd dňa 27.7.2004 domáhal preskúmania zákonnosti postupu žalovaného v zmysle § 244 a nasl. O.s.p. v súvislosti s výsluchom žalobcu k ohlásenému protestnému zhromaždeniu proti N. na Námestí S. v B. organizovanému v súvislosti so zasadaním Parlamentného zhromaždenia N. v B. konanom v dňoch od 28.5.2004 do 1.6.2004, a žiadal, aby súd rozsudkom vyslovil, že postup žalovaného voči žalobcovi, ktorým ho zastrášovali, vyhrážali

sa mu a jednali s ním ponižujúco pri podaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, nepoučili ho o možnosti odmietnuť vysvetlenie pri podávaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, nespísali s ním zápisnicu o podanom vysvetlení a nepredložili mu ju na podpis pri podaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, vykonali prehliadku osobného odevu na jeho tele pri podaní vysvetlenia dňa 24.5.2004, sledovali ho bez súhlasu príslušných orgánov pred a počas Parlamentného zhromaždenia N. v B., používali proti nemu informačno-technické prostriedky bez súhlasu príslušných orgánov pred a počas Parlamentného zhromaždenia N. v B., a nepreukázali svoju príslušnosť k Policajnému zboru pred vykonaním služobného zákroku dňa 31.5.2004 na P. ulici v B., bol v rozpore so zákonom č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a tiež so zákonom č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok). Žalobca namietal porušenie ustanovení § 8 ods. 1, § 13 ods. 2, § 17 ods. 1, 6 a 9 zákona č. 171/1991 Z. z. a ustanovení § 88d ods. 2, § 88 a § 88e zákona č. 141/1961 Zb. postupom žalovaného, ktorým bolo zasiahnuté do práva žalobcu na ochranu ľudskej dôstojnosti a súkromia. Z obsahu písomného vyjadrenia žalovaného k žalobe vyplynulo, že žalobca doručil dňa 19.7.2004 odboru kontroly Prezídia Policajného zboru sťažnosť na postup policajtov KR PZ v Bratislave v súvislosti s úkonmi vykonanými v súvislosti s parlamentného zhromaždenia N. v B. v máji 2004 s námietkami identickými so žalobnými námietkami, ktorej prešetrenie bolo ukončené správou č. p.: PPZ328/OKS-Sť-2004 zo dňa 14.9.2004 s odôvodnením že sťažnosť bola opodstatnená v dvoch bodoch.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia sa rozhodnutiami správnych orgánov rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Sudy v správnom súdnictve rozhodujú o návrhoch na uloženie povinnosti orgánom verejnej správy konať o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy a o opatreniach na vynútenie plnenia svojich rozhodnutí postupom uvedeným v § 250b a 250u. (§ 244 ods. 4 O.s.p.)

Sudy v správnom súdnictve konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov. Vo volebných veciach a vo veciach registrácie politických strán a politických hnutí konajú a rozhodujú sudy podľa ustanovení tejto časti v rozsahu vymedzenom osobitnými predpismi. (§ 244 ods. 5 O.s.p.)

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy (Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov))sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Inštitút správneho súdnictva predstavuje prostriedok ochrany subjektívnych práv a zákonom chránených záujmov občanov a organizácií a zároveň umožňuje uplatniť idey právneho štátu. Predmetom správneho súdnictva je ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby pred neprimeranou či svojvoľnou činnosťou správnych orgánov.

Postupom správneho orgánu, ktorý je preskúmateľný v správnom súdnictve, je jeho činnosť, ktorou správny orgán realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi. Pod činnosťou rozumieme spravidla aktívny postup podľa procesných i hmotnoprávných noriem, ktoré správny orgán oprávňuje a zaväzujú na úkony (aj čiastkové rozhodnutia) v priebehu konania. Postup správneho orgánu je zákonný vtedy, ak zásadne nevybočuje z medzí týchto noriem, najmä ich hypotéz a dispozícií.

Právomoc súdov v správnom súdnictve preskúmať aj zákonnosť postupu orgánu verejnej správy zakotvila novela Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 501/2001 Z. z. (s účinnosťou od 1. januára 2002). Predmetná novela však neobsahovala konkrétne procesné výroky, ktorými správny súd rozhodne v prípadoch, ak dôjde k záveru, že postup správneho orgánu bol nezákonný, prípadne že tento nezákonný postup bol založený na nečinnosti správneho orgánu. Preto novela Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 424/2002 Z. z. v záujme precizácie rozhodovacej právomoci súdov v správnom súdnictve osobitne upravila preskúmavanie nečinnosti správneho orgánu a použitie opatrení proti tejto nečinnosti (konane proti nečinnosti orgánu verejnej správy je upravené v štvrtej hlave piatej časti). Ústavným zákonom č. 90/2001 Z. z. došlo k zmene a doplneniu Ústavy Slovenskej republiky i v článku 142 ods. 1 vo vzťahu k správnomu súdnictvu tak, že na základe jeho nového znenia súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ako aj rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. V nadväznosti na Ústavou Slovenskej republiky zakotvené rozšírenie preskúmavacej právomoci súdov v oblasti správneho súdnictva spomínaná novela Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 424/2002 Z. z. upravila v piatej hlave procesnú úpravu konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Na základe uvedených skutočností vyplývajúcich z dôvodovej správy k zákonu č. 424/2002 Z. z. je zrejmé, že účelom spomínanej právnej úpravy nebolo zakotviť možnosť preskúmania samotného postupu správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti resp. tretej hlavy piatej časti bez toho, že by vyústil do vydania rozhodnutia. Vo svetle uvedeného je potom zrejmé, že samotný postup môže byť predmetom preskúmania súdom len vtedy, ak ide o nečinnosť správneho orgánu (§ 244 ods. 3 veta druhá OSP a § 250t OSP). Inak ho zatiaľ podľa súčasnej právnej úpravy možno preskúmať iba spolu s rozhodnutím, ktoré má byť preskúmané súdom.

Tomuto právnemu názoru nasvedčuje i obsah znenia ustanovení § 250j O.s.p. upravujúcich spôsoby rozhodovania správneho súdu v prvom stupni, z ktorých vyplýva, že výsledkom preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu je rozsudok, ktorým súd vysloví, že sa žaloba zamietá (§ 250j ods. 1 O.s.p.), alebo sa napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa ruší a vec sa vracia žalovanému správnomu orgánu na ďalšie konanie (§ 250j ods. 2, 3 O.s.p.), výnimočne vo veciach uvedených v 205i ods. 2 O.s.p. môže súd rozhodnúť vo veci samej (§ 250j ods. 5 O.s.p.). V správnom súdnictve je presne zákonom stanovené, ako má súd v konkrétnej situácii rozhodnúť. Výsledkom preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu súdom je teda buď zamietnutie žaloby alebo zrušenie rozhodnutia správneho orgánu. Občiansky súdny poriadok neobsahuje procesný výrok, ktorým by správny súd len určil, že postup správneho orgánu bol nezákonný. Primerané použitie ustanovenia § 80 O.s.p. v prvej časti O.s.p. s poukazom § 246c ods. 1 vetu prvú O.s.p. neprichádza do úvahy, nakoľko otázka spôsobu rozhodovania správneho súdu v prvom stupni je v piatej časti priamo upravená.

Posilnenie ochrany fyzických a právnických osôb pred nezákonnými zásahmi orgánu verejnej správy do ich subjektívnych práv, ktoré nie sú založené na konkrétnom rozhodnutí orgánu verejnej správy, ale spočívajú vo faktickej činnosti proti nej, je účelom právnej úpravy obsiahnutej v ustanoveniach § 250v O.s.p..

V prípade, ak fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím, a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať podľa ustanovenia § 250v ods. 1 O.s.p. ochrany proti zásahu za predpokladu, že taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa § 250v ods. 3 O.s.p. návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný. Návrh musí byť podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo.

V prejednávacom prípade žiadal navrhovateľ o vydanie rozsudku, ktorým by súd rozhodol, že postup žalovaného špecifikovaný v petite žaloby bol v rozpore so zákonom, odvolávajúc sa na ustanovenia § 244 ods. 1 a 2 O.s.p., § 247 ods. 1 O.s.p. a § 80 O.s.p. s použitím § 246c O.s.p.. Ani podľa názoru odvolacieho súdu neboli splnené zákonné predpoklady na takéto preskúmavanie, nakoľko žalobca sa domáhal súdnej ochrany právne neúčinným spôsobom a bezúčelne, keďže sa domáhal iba určenia, že postup bol nezákonný. Za splnenia podmienok ustanovených v § 250v O.s.p. sa mal žalobca možnosť domáhať ochrany pred nezákonným zásahom polície voči jeho osobe. Avšak ani v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom by nebolo možné domáhať sa len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný.

Odvolací súd dáva ešte do pozornosti, že žalobca nevyužil možnosť danú mu ustanovením § 20 zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach, keď, súc so spôsobom vybavenia sťažnosti nespokojný, nepodal opakovanú sťažnosť, na základe ktorej by orgán verejnej správy prekontroloval, či pôvodná sťažnosť bola správne vybavená.

Žalobca v odvolaní neuviedol žiadne právne relevantné skutočnosti, s ktorými by sa krajský súd nebol vysporiadal a ktoré by spochybňovali vecnú správnosť jeho rozhodnutia, pričom odvolací súd nezistil žalobcom v odvolaní uvádzaný dôvod nesprávnosti napadnutého uznesenia (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací dospel k záveru, že námietky žalobcu vznesené v odvolaní nie sú opodstatnené, a preto podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a poukazom na § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a s použitím ustanovenia § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože nebol v tomto v konaní úspešný a žalovanému preto, že mu žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 28. januára 2009

Za správnosť vyhotovenia:

JUDr. Jozef H a r g a š, v. r.
predseda senátu

